

Kertomus pankkivaltuustolle:

Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen vuonna 2007

SISÄLLYS

1 TIIVISTELMÄ

2 PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS 2006 JA SEN JOHDOSTA TEHDYT TOIMENPITEET

3 TOIMINNALLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2007

PANKKIVALTUUSTON ROOLI RAHOITUSTARKASTUKSEN VALVONNASSA

Pankkivaltuusto valvoo Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

1 TIIVISTELMÄ

Rahoitusmarkkinoiden vakaustilanne on hyvä

Valvottavien riskinkantokyky on yleisesti ottaen vahva ja Suomen rahoitusmarkkinoita voidaan pitää vakaina huolimatta epävarmuuden kasvusta talouden ja arvopaperimarkkinoiden kehityksen suhteen. Subprime-kriisin aiheuttamat tappiot Suomessa toimiville pankeille ovat jääneet rajallisiksi eikä pankeilla ole ollut ongelmia rahoituksen järjestämisessä, vaikka varainhankinnan kustannukset ovat nousseet. Pankkien väliset rahamarkkinat ovat myös selvästi alkaneet normalisoitua vuoden alusta.

Pankkien kannattavuus ja vakavaraisuus ovat hyvällä tasolla. Tehdyt stressitestit osoittavat, että pankkien kannattavuudessa riittää puskuria suurienkin riskien varalle ilman, että vakavaraisuus vaarantuu. Myös sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt ovat pääsääntöisesti kannattavia ja vakavaraisia, vaikka hajonta on huomattavasti suurempi kuin pankkisektorissa.

Kasvaneet riskit vaatineet tarkastusten lisäämistä

Toimintaympäristön kasvaneet riskit ja instrumenttien monimutkaistuminen ovat edellyttäneet etenkin luotto- ja rahoitusriskien hallinnan tarkastusten syventämistä. Rahoitustarkastuksen valvontapanostus edesauttoi sitä, että pankkien sisäinen valvonta ja riskien hallinta ovat yleisesti ottaen luotettavalla tasolla. Tarkastuksilla ei myöskään havaittu olennaisia puutteita maksujärjestelmissä eikä jatkuvuussuunnittelussa. Rahoitustarkastuksen on kuitenkin seurattava tilannetta tiiviisti sillä valvottavien kannattavuusnäkömiä heikentävät myös kiristynyt talletuskilpailu, pitkäaikaisen markkinavarainhankinnan kasvaneet kustannukset sekä mahdollinen suhdannelasku.

Kansainvälinen valvontayhteistyö edistynyt

Suomen pankkitoiminnasta ulkomaisessa omistuksessa on taseen loppusummalla mitattuna hieman vajaa 70 %. Luottoihin ja talletuksiin suhteutettuna osuus on noin 60 %. Tämä on korostanut valvontayhteistyön merkitystä ja siksi Rahoitustarkastus on lisännyt yhteistyötä mm. pohjoismaisten valvojien kanssa. Lisäksi Rahoitustarkastus on osallistunut aktiivisesti EU:n pankkivalvojakomiteassa (CEBS) valvottavakohtaisen kansainvälisen yhteistyön kehittämiseen. Yhteistyötä toteutetaan nk. valvojien kollegioissa. Näissä kollegioissa ovat mukana myös merkittävien sivukonttorien valvojat.

EU:n finanssimarkkinoiden sääntelyn ja valvonnan tehostamistoimien suunta täsmen-tyi vuoden 2007 aikana, kun Ecofin-neuvosto hyväksyi tiekartan valvonnan tehostami- seksi. Tiekartan toteuttamisessa valvojakomiteoilla on keskeinen rooli. Lisäksi on tarpeellista, että sivukonttorin sijaintimaan ja kotivaltion valvojien välistä työnjakoa täsmennetään myös EU:n lainsäädännössä.

Luottamus sijoittajainformaatioon säilyi hyvällä tasolla

Yleinen luottamus sijoittajainformaatioon Suomessa säilyi hyvänä, vaikka varsinkin rahoitussektorin yritysten taloudelliseen asemaan liittyi suurta epävarmuutta maailmanlaajuisesti. Kyseinen epävarmuus ja siitä aiheutunut kaupankäynnin likviditeetin puute korkopaperien osalta on kuitenkin asettanut haasteita näiden arvonlaskennalle. Rahoitustarkastuksen valvonta ja ohjeistus paransivat sijoittajainformaation ymmärrettävyyttä ja laatua.

Luottamus menettelytapoihin pääsääntöisesti hyvä

Luottamus menettelytapoihin säilyi hyvänä, vaikka yksittäisiä kysymyksiä nousi ajoittain esiin ja rahoitusvälineiden markkinat –direktiivin täytäntöönpano tiukkoine aikatauluineen asetti haasteita palveluntarjoajille.

Rahoitustarkastuksen selvityksen mukaan peruspankkipalveluita on edelleen hyvin saatavilla ja palveluiden hintataso on kohtuullinen. Pankkien asiakasetujärjestelmät ovat kehittyneet voimakkaasti. Rahoitustarkastus pitää tärkeänä, että asiakasetujärjestelmät eivät johda siihen, että asiakkaan oikeutta valita palveluntarjoaja rajoitetaan.

Kaupankäynnin ja pörssin valvonta entistä haastavampaa

Kaupankäynnin tehokas valvonta vaatii aiempaa enemmän rajan yli tapahtuvien toimeksiantoketjujen selvittämistä ja siten myös viranomaisyhteistyötä. Infrastruktuuri (OMX AB) on ollut merkittävien yritysjärjestelyjen kohteena. Muutokset edellyttävät valvonnan uudelleenjärjestämistä sekä kansainvälisen yhteistyön lisäämistä.

Rahoitustarkastus korostanut asiakasvalistuksessaan asiakkaan omaa vastuuta

Rahoitustarkastus on korostanut asiakasvalistuksessaan vastuullisen lainanoton merkitystä, sillä pitkät laina-ajat, vaihtuvat korot ja suuret lainamäärät ovat kotitalouksille riskipitoinen yhdistelmä. Joillekin kotitalouksille on lainanhoidosta muodostunut kasvava ongelma. Vain pieni osa on varautunut maksukykyongelmiin esimerkiksi säästöillä. Tästä syystä Rahoitustarkastus on painottanut asiakkaan vastuuta omasta taloudestaan.

Rahoitustarkastus on asiakasvalistuksessaan kertonut myös talletussuojasta sekä sen määräistä ja ehdoista eri maissa. Rahoitustarkastus on lisännyt asiakasvalistusta myös epäilyttävien arvopaperitarjousten osalta.

2 PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS VUODESTA 2006 JA SEN JOHDOSTA TEHDYT TOIMENPITEET

Kertomuksessaan vuodesta 2006 pankkivaltuusto kiinnitti huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Pankkivaltuusto yhtyi Rahoitustarkastuksen näkemykseen Suomen rahoitusmarkkinoiden vakaudesta ja pankkien hyvästä tilasta. Samalla pankkivaltuusto halusi edellisvuosien tapaan kiinnittää huomiota niihin velallisille ja koko kansantaloudelle aiheutuviin riskeihin, joita nopeaan lainakannan kasvuun ja erityisesti aiempaa suurempiin asuntolainoihin liittyy.
 - Rahoitustarkastus on painottanut pankeille asiakkaiden maksukyvyyn ja vakuuksien riittävyttä luotonmyöntötilanteessa ja nostanut asuntovelallisten riskien kasvun ja riskeiltä suojautumisen esille viestinnässään useita kertoja vuoden aikana.
 - Luottojen kysyntä jatkui edellisvuotta voimakkaampana. Pankkien järjestämättömät saamiset kasvoivat, mutta suhteessa luottokantaan niiden määrä oli edelleen vähäinen. Myös erääntyneet saamiset kasvoivat edellisvuotta nopeammin. Niiden osuus luottokannasta oli hieman nousussa, mikä saattaa ennakoida pankkien luottosalkun laadun huononemista.

- Lainanottajien velanhoitokyky on säilynyt keskimäärin hyvänä, joskin maksuongelmat ovat kasvaneet. Maksuhäiriöt ja pankkien arvonalennuskirjaukset ovat kuitenkin vielä suhteellisen matalalla tasolla.
- Pankkivaltuusto katsoi, että Rahoitustarkastuksen resurssit ovat sen perustehtävää ajatellen sopivalla tasolla. Suurten Suomessa toimivien pankkien siirtymisen ulkomaiseen omistukseen katsottiin kuitenkin voivan johtaa tilanteen muuttumiseen.
 - Sampo Pankki muuttune sivukonttoriksi vuonna 2008. Myös Nordea on ilmaissut tämän suuntaisen kehityksen tapahtuvan lähivuosina. Sivukonttorien valvontamaksut jäävät noin kolmannekseen tytäryhtiön valvontamaksuista, joten Rahoitustarkastuksen tuotot vähenevät näiden kahden pankin sivukonttorimuotoon siirtymisen jälkeen arviolta 3 milj. euron verran.
 - Sampo Pankin sivukonttoristuminen ei vaikuta tarvittaviin resursseihin välittömästi, sillä valvontayhteistyön ja raportoinnin käytännön järjestäminen edellyttävät riittäviä resursseja Sampo Pankin valvontaan. Pidemmällä aikavälillä valvontatehtävien vähentyminen alentaa resurssitarvetta, mutta ei samassa määrin kuin mitä valvontamaksut vähenevät. Tämä johtuu siitä, että resursseja tarvitaan edelleen osallistumiseen valvontayhteistyöhön Tanskan valvojan Finanstilsynetin kanssa, sillä Sampo Pankki on Suomessa merkittävä sivukonttori.
 - Valvonnan rahoituskysymykseen on etsitty ratkaisuja Finanssivalvontatyöryhmän työssä. Rahoitus- ja vakuutusvalvontojen yhdistymisen odotetaan tuovan kustannussäästöjä, mutta uuden valvojan rahoituksessa on varauduttava myös muuhun. Valvontatoimintaa tulee myös tehostaa ja mitoittaa sen kustannukset vastaamaan valvottavarakenteessa tapahtuneita ja tapahtuvia muutoksia. Valvottavilta perittäviä kustannuksia alentaisi myös Finanssivalvontatyöryhmän ehdotus siitä, että valvontamaksuina ja toimenpidemaksuina vastaisuudessa kerättävä määrä kattaisi noin 90 % uuden valvojan kuluista. Loppuosa eli noin 10 % jäisi julkisen rahoituksen osuutena Suomen Pankin vastattavaksi.
- Pankkivaltuusto kiinnitti huomiota pankkipalvelumaksuihin, ja Rahoitustarkastus on seurannut niiden kehitystä ja pankkipalveluiden saatavuutta. Pankkivaltuusto toivoi, että tätä seurantaa jatketaan.
 - Rahoitustarkastus selvitti peruspankkipalveluiden saatavuutta ja hinnoittelua maaliskuun alun tilanteen pohjalta. Hinnat olivat enimmäkseen hieman nousseet. Jotkin yksittäiset maksut olivat korkeita, mutta vaihtoehtoisia palveluja oli kuitenkin tarjolla. Myös palveluiden saatavuus on jonkin verran muuttunut: toisilla pankeilla supistunut, toisilla taas lisääntynyt.
 - Rahoitustarkastuksen käsityksen mukaan peruspankkipalveluita on edelleen hyvin saatavilla ja palveluiden hintataso on kohtuullinen.
- Matkapuhelimella tilattavien korkeakorkoisten pikaluottojen määrä samoin kuin näistä luotoista seuranneet maksuhäiriöt lisääntyivät voimakkaasti kertomusvuoden aikana. Pankkivaltuusto toivoo, että Rahoitustarkastus selvittää mahdollisuudet säädellä pikaluottoliiketoimintaa lainsäädännön avulla.
 - Rahoitustarkastus on tukenut viranomaisten yhteisiä ponnisteluja pikalainoihin liittyvien epäkohtien ja lainsäädännön muutostarpeiden selvittämiseksi. Erilaisia etenemisvaihtoehtoja onkin selvitetty niin eduskunnassa kuin lainvalmistelusta vastuussa olevissa ministeriöissä.
 - Oikeusministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön muuttamista. Rahoitustarkastuksen edustaja on mukana tässä työryhmässä. Työryhmän toimikausi päättyy 30.11.2008.

3 TOIMINNALLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2007

Tavoite I: Valvottavien riskinkantokyky on hyvä ja pääomanhallinta luotettavaa

- Tunnistetut riskit pankeissa hyvin hallittuja
 - Valvottavat täyttävät Basel II -vaatimukset hyvin
 - Rahoitustarkastuksen riskien- ja toimintaympäristön analyysivalmiudet parantuneet
 - Pohjoismaiselle valvontayhteistyölle asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin
 - Valvojien kriisinhallintavalmiuksissa joiltakin osin kehittämisen varaa
-

Tunnistetut riskit pankeissa hyvin hallittuja

Valvottavien riskinkantokyky on yleisesti ottaen vahva ja Suomen rahoitusmarkkinoita voidaan pitää vakaina huolimatta epävarmuuden kasvusta talouden ja arvopaperimarkkinoiden kehityksen suhteen. Pankkien kannattavuus ja vakavaraisuus ovat hyvällä tasolla.

Rahoitustarkastuksessa keskeinen toiminnallinen tavoite oli valvontaresurssien suuntaaminen tarkastuksiin riskialttiimmiksi arvioiduilla alueilla kuten luotto- ja markkinariskeihin, operatiivisiin riskeihin ja maksujärjestelmiin. Tavoitteen mukaisesti tehtiin suunnitellut luottoriskien hallinnan tarkastukset ja aloitettiin markkinariskien hallinnan pidemmän ajan syvälinen tarkastusohjelma. Tarkastushavaintojen mukaan tunnistetut riskit ovat pankeissa hyvin hallittuja.

Valvottavat mukauttaneet toimintansa Basel II -vaatimuksiin, silti kehitettävää

Rahoitustarkastuksen panos on ollut mittava valvottavien Basel II -valmiuden tarkastamisessa ja edistämässä. Sisäisten mallien käyttöönotto ja pääoman riittävyyden arviointiprosessin luominen ovat osoittautuneet joillekin valvottaville hyvinkin haasteellisiksi. Mallien käyttöönottoa on jouduttu lykkäämään niiden luotettavuuden ja sääntelyn veloitteiden täyttämisen varmistamiseksi. Yhdenkään valvottavan siirtymä Basel II:een ei ole kuitenkaan toistaiseksi vaarantunut, koska valvottavat ovat mukauttaneet suunnitelmiaan Rahoitustarkastuksen kannanottojen perusteella.

Rahoitustarkastuksen resurssien tarve sisäisten mallien hyväksymistyössä yhteistyössä pohjoismaisten valvojien kanssa osoittautui ennakoitua paljon suuremmaksi.

Rahoitustarkastuksen riskien ja toimintaympäristön analyysi parantanut

Raportointiin perustuvassa analyysitoiminnassa (off-site-valvonta) panostettiin edelleen raportoinnin laadun varmistamiseen ja analyysityökalujen (mm. seurantakansiot ja hälytysrajat) kehittämiseen. Tämän seurauksena esim. omien varojen riittävyyden ja suurien asiakasriskien ylitysten valvonta on tehostunut ja riski valvonnan pettämisestä on pienentynyt.

Riskien ja valvottavien toimintaympäristön seuranta on myös parantunut ja helpottunut uusien raportointivälineiden ansiosta. Jatkossa painopisteenä on markkinakehityksen ajantasainen arviointi ja tiedon parempi jakaminen Rahoitustarkastuksessa.

Sekä kotimainen että ulkomainen valvontayhteistyö ollut tiivistä

Konglomeraattivalvonnan kehittämisessä toteutettiin yhteistyöprojekti Vakuutusvalvontaviraston kanssa. Tärkeimmät tulokset olivat vakavaraisuuslaskennan täsmentäminen ja ryhmittymien riskiarvion määrittely. Haasteena on edelleen välttämätön aukottoman kokonaiskuvan muodostaminen ryhmittymän riskeistä ja pääoman riittävydestä.

Pohjoismaisen valvontayhteistyön tavoitteissa on edistytty hyvin. Tämä luo edellytykset rajat ylittävien konsernien tehokkaalle kokonaisvalvonnalle. Valvontayhteistyö on toiminut edelleen saumattomasti Nordean valvonnassa. Danske-ryhmän/Sampo Pankin valvontaa on alettu aktiivisesti järjestää Tanskan valvojan kanssa. Yhteistyö on jo sovittu ulotettavaksi sivukonttorimuotoon. Myös Islannin valvojan kanssa on vuoropuhelu käynnistynyt.

Rahoitustarkastuksen vaikutus EU:n pankkivalvontakomitean (CEBS) työhön on lisääntynyt selvästi. Komitean työ monikansallisten pankkien valvontamallin kehittämisessä on tähän mennessä ollut Rahoitustarkastuksen tavoitteen mukaista, mm. merkittävien sivukonttorien valvojat osallistuvat valvontaan ja yhteistyöhön valvojen kollegioissa.

Pörssin (OMX AB) valvonnassa yhteistyö USA:n arvopaperivalvojan (SEC) kanssa on käynnistymässä. Pohjoismaista arvopaperikeskusta (NCSA) koskeva valvontayhteistyö vaatii valvontakäytäntöjen kehittämistä.

Kriisinhallintavalmiuksissa kehitettävää

Rahoitustarkastus osallistui syksyllä yhteispohjoismaiseen kriisiharjoitukseen, jonka tarkoituksena oli arvioida viranomaisten valmiuksia kriiseihin varautumiseen, kriisinaikaiseen tiedonvaihtoon ja tarvittavaan koordinointiin. Kehityskohteita huomattiin niin tiedonkulussa osapuolten välillä, yhteisesti sovittujen toimintatapojen noudattamisessa päätöksiä tehtäessä kuin tilanteen vakavuutta arvioivien analyysien teossa, erityisesti viranomaisten välisessä yhteistyössä.

Tavoite II: Taloudellinen informaatio on ymmärrettävää ja menettelytavat ovat terveet

- Sijoittajainformaation ymmärrettävyys ja laatu paranivat
 - Asiakasvarojen turvallisuudessa ei havaittu ongelmia
 - Korkopaperien arvonalaskenta haasteellista muuttuneessa markkinatilanteessa
 - Rahoitustarkastuksen asiakasvalistus lisännyt sijoittajien tietoisuutta luvattomasta palveluntarjonnasta
 - Kaupankäynnin uusi valvontajärjestelmä käynnistettiin
-

Listayhtiöiden tilinpäätösinformaation laatu parantunut

Listayhtiöt ovat Rahoitustarkastuksen havaintojen mukaan parantaneet raportointiaan, mutta niiden tilinpäätösinformaatiossa on kuitenkin vielä kehitettävää. Vuoden 2006 tilinpäätökset olivat edellisen vuoden tilinpäätöksiä laajemmat. Liiketoiminnan arvonalentumistestauksista ja osakeperusteisista kannustinjärjestelmistä esitetyt liitetiedot olivat selkeytyneet. Sen sijaan yhtiöt eivät merkittävästi olleet muuttaneet segmenttiraportointiaan eivätkä selkeyttäneet yrityshankintoja koskevia liitetietoja.

Sijoitustuotteiden hinnoittelun läpinäkyvyydessä parannusta

Rahoitustarkastus selvitti indeksilainojen hinnoittelun läpinäkyvyyttä ja esitti osapuolille kehittämiskohteita esiteinformaatioon. Merkittävää edistystä indeksilainojen hinnoittelun läpinäkyvyydessä tapahtui. Tuotteiden ehtojen selkeydessä on kuitenkin edelleen työtä tehtävänä. Myös rahastoyhtiöiden julkistama sijoittajainformaatio on laadultaan varsin hyvää.

Rakennejärjestelyt ja yrityskaupat jatkuivat vilkkaina

Listayhtiöiden rakennejärjestelyt ja yrityskaupat jatkuivat vilkkaina, mikä näkyi mm. esitteiden runsaana lukumääränä. Rahoitustarkastus hyväksyi 27 osake-esitettä. Ajanjaksoon sisältyi vain kaksi listautumista, mikä on varsin vähäinen lukumäärä muihin Pohjoismaihin verrattuna.

Rahastojen asiakasvarojen turvallisuudessa ei ongelmia

Rahastojen asiakasvarojen turvallisuudessa ei ole havaittu ongelmia. Kesällä alkanut markkinaturbulenssi on kuitenkin vähentänyt korkopaperien likviditeettiä. Tämä on tehnyt niiden arvostamisesta haastavaa, mikä on myös osaltaan lisännyt rahastojen valvontatarvetta.

Riskienhallintatarkastuksessa havaittiin, että rahastoyhtiön rooli riskienhallinnassa saattaa olla vähäinen erityisesti silloin, kun salkunhoito on ulkoistettu ulkopuoliselle omaisuudenhoitajalle. Myös rahastoyhtiön ja omaisuudenhoitajan välisessä raportoinnissa ja riskienseurannan työnjaossa havaittiin puutteita.

Pankkitoiminnan menettelytavat ovat asianmukaiset

Pankkien asiakasetujärjestelmät ovat kehittyneet voimakkaasti. Rahoitustarkastus selvitti asiakasetujärjestelmiä ja laati havaintojen pohjalta niitä koskevan kannanoton. Rahoitustarkastus pitää tärkeänä, että asiakasetua voi kertyä vain finanssipalveluista sekä rajoitetusti kiinteistönvälityksestä, ja että etua voidaan käyttää vain näihin palveluihin. Asiakasetujärjestelmä ei saa myöskään johtaa siihen, että asiakkaan oikeutta valita palveluntarjoaja rajoitetaan.

Suomen rahanpesun vastaisen järjestelmän maatarkastuksesta hyvää palautetta

Suomen rahanpesun vastaisen järjestelmän maatarkastus tehtiin Suomessa huhtikuussa. Rahoitustarkastus sai myönteistä palautetta hyvin organisoidusta toiminnasta, standardeista, nettisivuista, ja Rahoitustarkastuksen rahanpesun estämistoimintaa pidetään melko vankkana. Sen sijaan Rahoitustarkastusta kehoitettiin lisäämään tarkastusten määrää. Rahoitustarkastuksen käytössä olevia sanktioita pidettiin lievinä.

Asiakasvalistus lisännyt tietoisuutta talletussuojasta ja luvattomasta palveluntarjonnasta

Rahoitustarkastus on asiakasvalistuksessaan kertonut talletussuojasta ja sen määrästä ja ehdoista eri maissa sekä korostanut asiakkaan vastuuta omasta taloudestaan. Tällä hetkellä lähes kaikki Suomessa toimivat pankit kuuluvat Suomen talletussuojan piiriin.

Rahoitustarkastus on lisännyt asiakasvalistusta myös epäilyttävien arvopaperitarjousten osalta. Sijoittajat osaavatkin suhtautua kriittisemmin heille tehtyjen poikkeuksellisen hyvien tarjousten aitouteen ja selvittää palveluntarjoajan taustoja sekä olla Rahoitustarkastukseen yhteydessä epäilyttävissä tapauksissa. Tutkittuja luvattomaan palveluntarjontaan viittaavia tapauksia on ollut yhdeksän, joista viisi on päätynyt varoitukseen.

listalle. Ulkomaisilta viranomaisilta tulleita ilmoituksia on tullut 133. Esitteettömiä arvopaperintarjoajia koskevia tapauksia on ollut kolme, joista varoituslistalle on päätynyt kaksi.

Kaupankäynnin uusi valvontajärjestelmä käynnistettiin

Kaupankäynnin tehokas valvonta vaatii aiempaa enemmän rajan yli tapahtuvien toimeksiantoketjujen selvittämistä ja siten myös viranomaisyhteistyötä. Tämän vuoksi Rahoitustarkastus on yhteistyössä Pohjoismaiden ja Baltian viranomaisten kanssa rakentanut kaupankäynnin uutta valvontajärjestelmää. Järjestelmästä saadaan kaupankäyntiä koskevat tiedot, mutta tietojen analyysiosa on vielä kehitteillä. Johdannaismarkkinoiden voimakas kasvu edellyttää Rahoitustarkastukselta valvonnan edelleen tehostamista.

Tavoite III: EU:n sääntely ja valvontakäytännöt ovat yhdenmukaisia sekä Rahoitustarkastuksen oma ohjeistus on selkeää

- Toimivan koti- ja isäntävaltion valvojen välisen työnjaon luominen haasteellista
 - Rahoitustarkastuksen norminannon oikeusvarmuus ja selkeys hyvää tasoa
 - Rahoitusvälineiden markkinoita koskevan direktiivin vaatimat muutokset Rahoitustarkastuksen valvontaan ja sääntelyyn toteutettiin aikataulussa
-

Toimivan koti- ja isäntävaltion valvojen välisen työnjaon luominen haasteellista EU-lainsäädännössä

Rahoitustarkastus on osallistunut aktiivisesti EU:n valvojakomiteoiden työhön, erityisesti käytännön valvontayhteistyön ja toimintatapojen kehittämiseen. Rajat ylittävien ryhmittymien valvonnassa Rahoitustarkastus on pitänyt esillä isäntävaltion roolin huomioonottamista merkittävien sivukonttorien valvonnassa.

EU-valvojen keskuudessa on tunnustettu Rahoitustarkastuksen tärkeänä pitämä näkökulma isäntävaltion valvojan riittävästä roolista myös merkittävien sivukonttorien valvonnassa, kriisinhallinnassa ja talletussuojakysymyksissä. Valvojen piirissä pyritään valvonnan tehostamiseen lisäämällä tietojen vaihtoa ja yhteistyötä monikansallisten ryhmittymien riskien ja talouden tilan arvioinnissa sekä kehittämällä tehtävien delegointia ja valvontatapojen yhdenmukaisuutta. On tärkeätä täsmentää isäntävaltion valvojan rooli myös EU:n lainsäädännössä, koska nykyisellään valvojen välinen yhteistyö perustuu lähes kokonaan vapaaehtoisuuteen. Tämä työ onkin vireillä - Suomen kannalta edulliseen suuntaan - parhaillaan käsittelyssä olevassa vakavaraisuusdirektiivin muutoksessa.

Rahoitustarkastuksen norminannon oikeusvarmuus ja selkeys hyvää tasoa

Rahoitustarkastuksen norminannon oikeusvarmuus on hyvää tasoa ja sääntelyn selkeys ja ennakoitavuus on parantunut. Tähän on vaikuttanut norminannon (standardien) valmisteluvaiheessa käyty aktiivinen vuoropuhelu Rahoitustarkastuksen valvottavien ja muiden markkinaosapuolten kanssa. Työtä on edelleen tehtävä valmistelun tasaisen ja yhdenmukaisen laadun aikaansaamiseksi. Valvottavien mukaan Rahoitustarkastuksen norminanto on selkiytynyt standardeissa käyttöönotettujen sitovuusasteluokkien täsmentämisen myötä.

Rahoitusvälineiden markkinoita koskevan direktiivin vaatimat muutokset valvontaan ja sääntelyyn toteutettiin aikataulussa

Rahoitustarkastuksen valvottavia koskevista sääntelymuutoksista merkittävin oli rahoitusvälineiden markkinoita koskevan direktiivin (MiFID) täytäntöönpano. Rahoitustarkastus onnistui asetettujen tiukkojen aikataulutavoitteiden sisällä tekemään tarvittavat muutokset omiin standardeihinsa sekä saattamaan toimilupien myöntämiskriteerit uusien vaatimusten mukaisiksi. Lisäksi Rahoitustarkastus ohjeisti valvottavia ja valvottaviksi pyrkiviä MiFID-direktiivin vaikutuksesta näiden toimintaan.

Tavoite IV: Rahoitustarkastuksen toiminta on tehokasta, ja henkilömäärä säilyi entisellä tasolla

- Rahoitustarkastukseen tulleiden hakemusten käsittelyajat ovat lyhentyneet
 - Vuoropuhelua toimialan kanssa lisätty merkittävästi
 - MiFID-hanke verotti markkinavalvonnan resursseja tarkastustoiminnasta
 - Rahoitustarkastuksen toimintakulut ja henkilöstövahvuus ovat pysyneet asetetun tavoitteen sisällä
 - Työtyytyväisyys hyvää tasoa, haasteita työkuorman jakautumisessa
-

Rahoitustarkastukseen tulleiden hakemusten käsittelyajat ovat lyhentyneet

Hakemusten käsittelyajat ovat lyhentyneet asetetun tavoitteen mukaisesti samalla kun hakemusten määrä on kasvanut (erityisesti toimilupahakemukset ja sijoitusrahastojen säännöt). Hyväksytyjen toimilupahakemusten (yht. 20) keskimääräinen käsittelyaika oli 4,5 kuukautta, kun se edellisvuonna oli yli 7 kuukautta (laissa säädetty enimmäiskesto 12 kk).

Vuoropuhelua toimialan kanssa lisätty merkittävästi

Rahoitustarkastus on lisännyt vuoropuhelua valvottavien, listayhtiöiden ja eri sidosryhmien kuten Elinkeinoelämän Keskusliiton, Keskuskauppakamarin, KHT-yhteisöjen ja Finanssialan Keskusliiton kanssa. Erityisesti standardien valmisteluun liittyvä keskustelu on ollut aktiivista listayhtiöiden edustajien, valvottavien ja muiden markkinaosapuolten kanssa. Vaikka yhteistyö on tiivistynyt ajankohtaisten asioiden osalta, niin paneelityyppinen linjaava yhteiskeskustelu sääntelytyön lähtökohdista puuttuu.

MiFID-hanke verotti markkinavalvonnan resursseja tarkastustoiminnasta

MiFID-direktiivi sääntely- ja valvontahankkeineen työllisti Rahoitustarkastuksen asiantuntijoita merkittävästi koko vuoden 2007 ajan. Tämä näkyi mm. siinä, että tarkastusten määrää ei markkinavalvonnassa kyetty tavoitteiden mukaisesti nostamaan. MiFID-hanke saatiin kuitenkin päätökseen onnistuneesti.

Rahoitustarkastuksen toimintakulut ja henkilöstövahvuus ovat pysyneet asetetun tavoitteen sisällä

Toteutuneet toimintakulut olivat 16,2 milj. euroa (17,2 milj. euroa 2006). Lisäksi maksettavaksi tulee Suomen Pankin eläkerahaston kannatusmaksu (alustavan arvion mukaan 3,3 milj. euroa). Tähän ei kyetty varautumaan budjetin suunnitteluvaiheessa. Eläkerahaston kannatusmaksun seurauksena kustannusten ja tuottojen erotuksena syntyy noin 0,5 milj. euron alijäämä, joka katetaan seuraavan vuoden valvontamaksuilla.

Joulukuun lopussa Rahoitustarkastuksen henkilömäärä oli 141, mikä alittaa yhdellä hyväksytyn toimintavahvuuden. Kokonaisvahvuus, mukaan lukien tilapäistyövoima, oli 145 htv, mikä myös on alle hyväksytyn vahvuuden (154,5).

Työtyytyväisyys hyvää tasoa, haasteita työkuorman jakautumisessa

Rahoitustarkastuksessa tehdyn ilmapiirikyselyn tulosten mukaan työssä viihtyminen, jaksaminen ja työn motivoivuus ovat hyvää tasoa ja hieman parantuneet edellisestä kyselystä. Työkuorma koetaan kuitenkin osin kohtuuttoman suureksi sekä epätasaisesti jakautuneeksi. Erityistä huomiota onkin syytä kiinnittää töiden priorisointiin.